

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Недељом у јутру. Цена му је годишња 5 флоринти у банкнотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнице у Србији стане лист овај дукат цесарски с поштарином. За Босну, Херцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ван турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 45.

Предплату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожич у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе вилајетске печатње у Сарајеву. Без новаца никакве се не уважавају наручбине.

Избор радње и образовање за њу.

У неким прошлим бројевима говорио сам о радњи у опште. То је предмет, о коме се много има говорити, особито, код нас Срба, где је скоро свака радња још у повоју: Но пре свега и по саму радњу и по онога, који је ради најпрече је избор саме радње према својој способности и после образовање за исту радњу. С тога ћу и сам пре свега о томе коју проговорити држећи се онога хваљеног инглеског писца.

У нас је веома рђав појам о трговини, о њезиној важности, па и код самих трговаца.

Знати купити нешто мало еспапа, па га у неку крајдарику скупе продати, то се зове у нас — трговац. Али ко зрелије схваћа ствар, мора казати, да није тако. Ко жели ваљано и успешно да ради, тај мора бити душевно обдарен, мора бити издржљив и телом здрав и мора имати воље и одважности. То су услови за трговца; но мало је трговаца, који имају те услове за рад. С тог је многим трговина убијство, јер нема веће несреће за човека, него када није према својој способности изабрао себи занимање кроз цео век свој. А у том случају ретко се може помоћи променом радње, јер свет каже, ко није могао успети у својој првој радњи, кад је још у младим годинама, кад је у пуној снази, тај неће бити ваљан ни у другој.

С тога је јасно оно, што у почетку рекох: ваља избрати радњу према природи својој и после ваља се за њу изобразити.

Родитељи дакле нека добро паже, да децу своју на ону струку даду, за коју су они природом својом способни. Од правога избора, од правога и првога пута зависи

цео живот и срећа њихова. Колико је младих људи пропало само с тога, и то више погрешком родитеља или старатеља њихових, него њиховом сопственом кривицом, јер су они још не искусни.

Биће дакле овде најзгодније, да најпре говоримо о темпераменту, који је за трговца, после о потребном изобраењу, а најпосле о избору саме радње или позива.

1. *Темпераменташ.* Најбољи је темперамент за велика дела онај, у коме је сливена одважност са брижљивошћу. Такви су карактери великих војсковођа. Они се ослањају на ништа. Свако људско подухеће може тако врло лако пропасти, да се паметан човек пита, шта ћу радити, ако ми не испадне тако, као што ја желим? Тако мисле сви људи, само не људи с великом одважношћу. Човек, који нема одважности, да престано покушава, тај неће никада какво велико дело учинити. Одважност и старање потребни су свакоме, који тежи за богатством. Прави трговац не мисли на исход. Рекао сам, да се људска подухећа веома лако могу разбити, могу дакле и његова. Но прави је трговац одважан, он не престано покушава и неће ни један камичак оставити не подигнут, под којим би било злато скривено. Његове су мисли управљене само на пут, којим да пође у послу, и на сретства, којима да постигне тежњу своју, а на исход и не мисли. У толико се само стара, ако му не би испало за руком, а он да остане поштен, и да не буде са свим банкрот у срећи и имању.

2. *Образовање.* Практично се образовање мора старати за усавршење чула и духа и то корисним вежбањем. Чула су од веома велике важности у стварима, које се дају ухватити. То су оруђа за познавање, и у трговини је особито потребна јачина укуса, мирисања, осећања и

вида. С тога се препоручује учитељима, да деци предају са стварима, које се виде и руком дају ухватити, јер им је то и забавно и корисно. — Дух је већ много теже изобразити него чула; стане више муке, јер је дух човечији по природи дивљи и не обуздан. Велика душевна својства, пажња, разборитост, схваћање, јако памтење и бистро суђење, све то расте и јача образовањем. Та разлика између људског ума и животињског инстинкта и јесте у томе, што развијању човечијег ума није постављена граница, као животињи. Ласта на пр. гради своје гнездо увек на истом месту и по старом начину, а ум људски прибира знање, што је до сад у свету обделано, па помоћу тога иде даље. Тако и трговац прибира трговачка знања, па тим искуством ради даље и прави нове покушаје. Разумем трговаца, јер није сваки онај трговац, који има дућан, па у њему по цео дан чачка зубе.

3. *Корисне науке.* Бива, да су оне науке, које дух најбоље изображавају, уједно и најпрактичније и најкорисније. Природне науке развијају душевну снагу, уче ју пажњи, реду и здравом суђењу и уједно ју приморавају, да природном дејству следују и да познају својства материја и њихов утицај једне на другу. Тиме људи користе благостању човечанства. Математика изощтрава дух. Она расветљава многе појмове. Математика учи човека мислити и привикава га вредноћи. Она га чува од сваке обмане и упућује га само здравоме разуму. У практичном васпитању заузима хемија прво место. Она нам отвара нове изворе привреди. Напоследку се не може довољно препоручити трговцу изучавање нових језика, на име Инглески и Француски. Сваки младић са овим знањем пристао је свуда и у свако доба.

(Наставиће се.)

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земун. По исписаном стечају за попунење учитељских места у нашој вароши проносио се глас ваљда из страховања да се на шест учитељских места неће препаранди добити, јер кад се свима учитељима служба на једанпут одкаже, препаранди неће смети компетирати, што неби имали гаранције, да ће и они за учитеље стално намештени бити. Тај глас добио је места и у једном ерпеском листу. Но ми можемо наше читаоце уверити да су препаранди боље схватили намеру црквене општине и општинског већа, коју су ова заступништва у виду имала кад су закључак за отпуштање учитеља донели, па су се у великом броју пријавили. Извештени смо да су се досад 20 препаранда пријавили, од којих више од половине имају добра сведочанства. Има их који су у приправничком заводу проглашени за учитеље у основној школи са препоруком, неки су проглашени да су способни за учитеље у главној школи, а неки за учитеље у главној школи са особитом препоруком. Ово су оцене најбоље, које препаранди добити могу. Има компетента који су већ учитељи били и своју ваљаност практично доказали.

Код оваких компетента а на основу самих сведочанства избор ће бити лак и добар, кад се од толиких добрих компетента најбољи изберу. Ми се дакле подпуно надамо да ћемо добре учитеље добити, и онда пак ваља за тим ићи, да сва деца способна за школу у школу долазе, да наша деца пре него српске школе сврше не могу примљена биши у немачке школе и да се све опреме школске прибаве, што се све постојећим законима и законским наредбама наређује. Као што чујемо, господа ће свештеници драговољно сву децу, која досад никако у школе ишла нису, пописати и списак на жељу мајистрата предати.

Ми смо уверени кад се већ решило знатне повчане жртве принашати на васпитање и изражање наше деце, да ће наша власт и наша заступништва сва законита средства употребити, а и родитељи ће пошљивањем деце у школу притицати, да се школе поставе у оно стање како ће најбоље одговарати својој цели.

Учитељка се само једна пријавила. И та је приправнички испит положила и препоручена је од директората. И учитељкама требало је повисити плату; јер за плату од 210 форината нећемо имати добре учи-

тељке. То ће и бити узрок, што се је општинском позиву само једна одавала. С гледишта вишег народњег треба нам особиту пажњу и на васпитање женске деце обраћати.

Данас истече рок стечају. Избор треба одмах предузети, да изабрани могу на своје определење за времена доћи и да се школе почетком Октобра одпочети могу. *М.*

(Задружно.) Господарствено друштво наше држало је у Уторник у овдашњој мајистратској дворани главну скупштину. На том састанку поглавито се занимало са избором учитеља господарственог покушалишта, за које су се место више њих компетента пријавило. Изабран је г. Клемент који је подучитељ економне школе у Најгичају. Његова сведочења чинило се скупштини да су најпрепоручнија од свију осталих, с тога би изабран. Опширно извешће о том састанку доносиће други број „Рада пољоделског друштва.“

— У Уторник држаће се састанак ради установљења својевољног друштва за одбрану ватре, на коме се управо годину дана радило, а још се није могло склопити. Господин бригадир, дознавши, да у Земуну систематичко устројство у том обзиру не постоји, наредио је, да се састави комисија, која ће правило израдити. Но као што је познато постоји одбор, који на томе ради, а тај је одбор усљед позива господина ђенерала ово извешће протоколарно написао:

„Сачињен у присуству потписаних ради устројства друштва за гашење ватре. Усљед саопштења, да је г. бригадир, да би заиста се осетљивој оскудици при гашењу пожара доскочило, наредио, да се састави једна комисија под председништвом г. мајора Хофмана и уз суделовање г.г. официра, којој би потписани на састанку 7. Септ. предлог о томе имали поднети — решили су потписани саветовавши се прво следеће:

Потребу таквога друштва увидело је већ одавно и општинско веће и сл. магистрат, а особито поводом мањскога великог пожара, и због тога беше састављен један одбор за одбрану од ватре, којем одбору и ми припадамо. Томе одбору беше задатак, да о томе најјудеснији предлог донесе. Усљед тога предлога одобри општинско веће набављање за то потребних ерестава и уважање својевољног друштва против ватре. Набављене су најпотребније ствари. Од шприцева, које имамо, два су оправљена у радионици слав. паробродског друштва, а трећи је у оправци. И за првих то ће подмирити потребу.

Што се тиче самога друштва за одбрану, то морамо казати, да се на жалост ни један земунски младић

није пријавио. Они се извињују, да им није јављено за то. Но да не би са свим напустили ту племениту мисао, закључисмо позвати свакога, који је за то, на састанак у Недељу 10. о. м. у 3 три сахата по подне у магистратску дворану, па кад видимо снагу, која се у ту цел прикупи, онда ћемо правила издати. Претпостављајући, да ће се друштво склопити, усвајамо, да свагдањи полицајкомесар буде шеф друштва, а уз њега да је варошки представник. У том послу најпрече је споразумење, и с тога што је комесар целој вароши позната личност, његове ће налоге сваки извршивати. Да би се мир и поредак одржао, што је при пожару врло тешко, мора целим послом управљати полицајкомесар или варошки представник са једним полчиновником. Према овоме онда не сме се нико други мешати, јер би се одтуда само већа забуна изродила. Војници би имали слушати само пол. комесара, јер ако и он и војнички заповедник управља, дошло би и између њих и између народа и војника до сукоба. С тога ваља потражити од бригаде, да нам само даде ону помоћ, која је по штату и закону. Напоследку изјављују потписани заступници варошки, да се они не могу реченој комисији под председништвом г. мајора придружити, јер су они чланови представништва слободнога војн. кумунитета, и као такови морали би најпре допуштење општинског заступништва примити.“

— У Понедељник отпутовао је г. Каниц на брзоплову у Видин, куд је у исти дан и г. Калаи пошао. — Неки од господа конзула, а од стране ерпеске владе председник државног савета г. Мариновић, ономад вратише г. ђенералу Кшижу званичну визиту.

— У прошлу Недељу беше произведен за проту панчевачког, као што јависмо, г. Васа Живковић. Црквени је акт сам вршачки владика г. Кећбелац произвео. Ваљани панчевци дадоше том приликом сједан банкет у дворани код „трубача,“ а у вече беше баклада од двеста буктиља у част преосвештемом владци, новом проти г. В. Живковићу и пуковнику панчевачке регименте г. Ђорђевићу. Чекали смо опширније извешће о тој светковини, но не добисмо га на време, а једно, што добисмо не могосмо употребити.

— Из Београда нам пише наш дописник: Дан за даном и ево где

опет немам ништа важнога да вам јавим. Овај претрес што је на реду да се једном сврши отеже се као гладна година. Али као што из званичних новина видимо, биће једном и томе крај. И онда ћу ваљада имати шта да вам јављам, јер сад или никада има да се ради на толиким и толиким животњим питањима у нас. Говори се да ће скоро бити постављен министар просвете. Ако и које место заслужује по важности својој да се час пре попуни, — то је ово. Од колике је потребе да на таквом месту дође ваљан човек о коме не треба ни зборити. У кандидацији има их по више, али који ће управо доћи то не умем да вам кажем. Само то могу казати, да ће се на меродавном месту при избору тога министра имати у виду и јавно мишљење. А јавно је мишљење у нас то: да на таквом месту треба да дође човек истински, научан и осведочен патриота, а при том и енергичан муж, који ће својим радом и трудом моћи својски ту струку да реформише, јер је у нас доста било шепртљарије с просветом. Нећу да говорим о нашим основним школама, јер у њих је тако пуно мана, да се све из темеља треба да поправе. Наше гимназије што их год имамо не ваљају ни две пребијене паре. Већина професора не одговара потреби. Неколико ваљаних професора што има у гимназијама и учинили су и чине, те и ово мало добрих ђака изилазе. Па шта мислите за велику школу. Велико је здање у коме је, велико и лепо име има, а завирите у нутра, прођите кроз све ђаке што их тамо има, говорите с којим од њих, па ће вам доста бити да знате какви су им професори. Један или двојица и чине да се бар име велике школе колико толико сачува. Остале је бивши министар просвете постављао само да их што више на броју има. Зато су му они били захвални, јер им је лепо било, па су му сваки миг дочекивали „најверњешје“ да га изврше. А сад кад им нови министар посла на избор за професора човека (о чијој способности нису они ни кадри да већају), који заједно заслужује катедру на ма каквом вишем заводу (?У.) — сад, велим — они се учинише куражни да буду „самостални“ те да таквог човека одбију. А пре кад је велика школа, и професори по сто пута били понижавани (због чега су неки њихови другови и остављали ту службу), онда где је и кад је требало да буду самостални, онда се они само поклатилише вишем налогу

и то им је онда била сва самосталност. Да ће Бог, те ће ваља и у нас престати, да се поједине личности налазе на неким местима само по личности, а не за то што би заслуживали то место. — За Натошевића чујем да је одпуштен из службе. Он је истина контрактуално ступио у службу и година му се већ навршила. Али опет зашто је одпуштен не знам. — За професора младог кнезу досад је постављен: Панта Срећковић за општу историју, а Алковић за професора физике.

— По телеграму из Земуна прашкој „кореспонденцији“ многе новине српске и стране разнесоше глас да су Карађорђевић, Трифковић и Каравелов доведени у Земун ради сучења с кривцима из Београда. Ми као на означеном месту, у стању смо најбоље јавити свету, да речена тројица нису доведена. Само је јављено нашем магистрату из Пеште, да се држе у приправности 4 собе, а кад ће и ко ће доћи није речено. Извештач је дакле „кореспонденције“ преухитрио.

— У прошли Понедељник отворена је матичина скупштина. Уписано је и примљено много нових чланова. Тридесет је одбијено. Многи Срби и странци примљени су за почасне чланове књижев. одељења. Управљајући је одбор поднео рачуне о свима фондовима за 1867., и прегледни рачун о трошењу прихода фонда текелиног. За тим су изабрана четири питомца за Текелијанум, којима је повишена стипендија на 30 односно 25 фор. Изабран је управљајући одбор. Управљајући и књижевни одбор поднео је извештај о своме раду, а фискал о стању парница и костићеве масе. Надзиратељу Текелијума повишена је плата од 600 до 800 фор. Досуђена је награда делу Ђ. Вукићевића „О уставној држави.“ Одређене су награде за идућу годину. Књижевно одељење поднело је буџете матичиног и накиног фонда за 1869. Још је био разговор о продаји текелиних кућа у Араду и о мањој текелиној кући у Пешти. Остали су предмети остављени за сутра. Као што смо поуздано извештени, познати противници напретка српског хтедоше и овом приликом смутњу начинити. Ишли су по Футогу, Кулпину, Паланки и Карловцима и врбоваше људе за чланове „Матици“, како би тим начином свога шефа за председника протурили. Који дан, и изићи ће на видело, ко им даде онолике

новце на ту срамну цел и онда ћемо боље о свему извести нашу публику. За председника једногласно је изабран г. др. Јован Суботић.

— У предпрошлу Среду била је седница управљајућег српс. народ. позоришта у Н. Саду. Прочитан је извештај г. Јов. Ђорђевића, управитеља, у коме вели, да се знатна већина пријавила београдском позоришту, но одбор је закључио, да чланови не могу с нарушењем контракта друштво напустити. За успокојење српског света јавља се да народно позориште остаје, и да ће и у будуће постајати, и да оба позоришта и београдско и новосадско стоје у непрекидној сизи, што ће им само од користи бити.

— На тужбу сомборске општине добио је владин комесар г. Аст опомену, да у будуће своја потраживања, што се те вароши тичу, на исту има управити.

— У Загребу је отворен земаљски сабор. Председник говори са особитом повољношћу, да је регниколарна депутација свршила свој посао, како је најбоље знала и могла. Левица беше слабо заступљена. Владика Штроемајер није био у сабору. Многи су отпусти подељени. — Загребачки је сабор закључио, да пошље српској влади адресу сажаленја због убиства кнеза Михајила.

— У Хрватској се појавили разбојници и често се појављују. Пре две недеље напали су на поштанска кола; затим на путу из Костајнице у Дубицу нападоше марвене трговце Вујанка и Ковачића и отеше им новце. Истога дана ухватише и трговца Павчића с његовим другом, одвукоше их у нуму и похараше до голе коже. Још им се није ушло у траг.

— Скорим ће поћи цар и царица у Галицију и из Рзесове јављају, да ће Њ. В. бити отпраћено с колодвора у палату грофа Потоцкога у оним колима, у којима се возио при крунисању последњи краљ пољски.

— Лавовски општински савет хоће да пошље цару молбу, да се свима пољским емигрантима допусти, да се могу настанити у Галицији.

— Чеси у „Новом Прагу“ у Америци имају своју ческо-инглеску школу, своју ческу цркву, своје ческе агенције за различита друштва и једну ческу гостионицу.

— Како румунске новине јављају, Меноти Гарибалди налази се сада у Румунији.

— Грчки престолонаследник је с великом свечаношћу крштен. — Глас да је Бугарис дао Комундуроса уапсити, не обистињава се. — Провизорна влада на Криту честитала је краљу рођење престолонаследниково. Лађа „Еносис“ донела је Крићанима хране и 150 својевољника. Бегунци са Крита поздравиле сев. американског адмирала Фарагута ентузијастично. Адмирал је изразио своје симпатије за критску ствар. И у Цариграду хтеде му грчка депутација поднети адресу у критској ствари, но из политичних обзира адмирал их врати. Тројица су из депутације од Турака уапшени. — Сада ће се и на листове што у Турској излазе ударати штемпларина.

— Из Берлина јављају, да се на врат на нос оправља стари краљевски двор, у коме је негда Наполеон I. становао. Поговара се, да се то спрема за Наполеона III.

— Цар руски није ратифицирао уговор мира, кога утврдише намесник Туркестански и Емир од Бухаре. Једне петроградске новине веле: „Вероломство емирово не може се дуже трпети, иначе ће бити Бухара за Русију други Кавказ.“

— Из Нујорка јављају, да је у Перу и Есуаду било страшних земљотреса између 1. и 4. Аугуста. Многе вароши а међу њима три су са свим разорене. Пропало је 20.000 људи. Друга штета рачуна се на више стотина милиона долара.

— Из Мадрита јављају, да је шпансколека влада понудила Француској 30.000 људи за посаду у Риму, ако дође до рата између Пруске и Француске. К томе додају да ће се скорим састати Наполеон и Изабела.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Беч, 7. Септембра. (Телеграм.) Шеница у Бечу: банатска 87|88-фунт, 5 фор.; тиска 87|89-фунт. 5.10; мадарска 87|88-фунт. 5.15, Бачка шеница у Буру: 85|88-фунт. 4.50. Ст. београдска шеница у Ст. Београду: 86|89-фунт. 4.40, за готово, Визелбургска шеница у Визелбургу: 86-фунт. 4.50, за готово. — Раж у Бечу: 81- и 82-фунт. 3.85, за готово. — Јечам у Бечу: 70-фунт. 2.95. — Лањска мадарска зоб 46-фунт, 1.86, 50-фунт, 2 фор; нова моравска 45-фунт. 1.75, 48-фунт. 1.84. — Промет у шеници: 15.000 мерова.

Стање воде Саве.

Код Земуна:

У Петак 6. Септембра: 2 ст. 7 пал. над нул. Суво.
„ Суботу 7. Септембра: 2 ст. 7 пал. над нул. Суво.
„ Недељу 8. Септембра: 2 ст. 7 пал. над нул. Суво.

Код Митровице:

У Петак 6. Септембра: 2 ст. 9 пал. над нул. Суво.
„ Суботу 7. Септембра: 2 ст. 9 пал. над нул. Суво.
„ Недељу 8. Септембра: 2 ст. 11 пал. над нул. Суво.

Код Сиска:

У Петак 6. Септембра: 6 ст. 5 пал. над нул. Суво.
„ Суботу 7. Септембра: 6 ст. 11 пал. над нул. Суво.
„ Недељу 8. Септембра: 4 ст. 3 пал. над нул. Суво.

Њ Земун, 7. Септембра. Слабо вам што могу јавити о радњи на овдашњој пијаци и наше околине. Стагнација још једнако траје у дућанској радњи као и у трговини са земаљским производима. Особито се болтације туже због слабог пазара, јер код њих требао би да је јесенски посао колико-толико већ започео.

Почели су нешто мало кукуруза доносити на пијацу, и то је онај што сејаше по баштама и у бари. Пролази за местну потребу по 4 фор. 100 ока. У пољу неће се још брати што ће лепо време, што имамо сада, користити каквоћи његовој. Но винограде почеће неки већ сутра да беру. Пре неколико дана беше туче у сремској планини. Лед је јако оштетио карловачке и сланкаменске винограде. То исто јављају и из Пожаревца, где је лед у исто време сав род винограда од осам села уништио. У самој вароши Пожаревцу не беше леда.

Нова наша петролејска фабрика г. А. Д. Јовановића већ је започела радити. Надао се, да ће још пре започети моћи, но припреме за такво подужеће знатне су; требало је здање за фабрику подићи, справе и увари добавити. Сад је то већ све у реду, а еспап је што бољи бити може. Доиста ће муштерије задовољне бити с њиме, и не сумњамо, да ће нова та радња знати одржати поверење, које јој се покаже са свију страна. Јер, као што чујемо, налози на петролеј су знатни, којима још сад има да одговара нова фабрика.

Стране новине ово дана опет говориле о железници турско-српској, која ће се код Земуна скопчати са аусријским пругама. Јавише, да се о томе сада воде преговори у Бечу. Ову по нашу варош интересанту вест саопштавамо нашим читаоцима, и нећемо пропустити, ако још што дочујемо у тој ствари јављати им за то.

Панчево. Месеца Аугуста ове су количине хране са приватним лађама из Панчева послате: са лађом „Бричерин“ 2600 вагана кукуруза и 1500 вагана јечма за Сисак; са лађом „Албруш“ 5000 вагана кукуруза за Сисак; са лађом „Негун“ 250

вагана жита, 280 вагана наполице, 5700 вагана кукуруза и 2000 вагана зоби за Сисак; са лађом „Надежда“ 1000 вагана жита, 7000 вагана јечма и 4000 вагана зоби за Пешту.

Београд, 6. Септембра. (о. д.)

Кад вам већ о самој трговини немам шта особито јавити, то да вам бар констатујем живихну радњу у другом виду, која се овде појавља од неког времена. Најпре да споменем распис министра финансије на ђумручка надлежатељства, који се ваљано разликује од штетне практике финансијске власти у другим државама, где изгледа, као да се веома комплициратим финансијским наредбама баш хотимице на то иде, да се партаје општејују, како би држава и од глобе хасну имала. Српски министар вели у своме распису: „Истина да је најстрожија дужност ђумручки званичника савесно радити, да се од свакога оно, што по одредбама закона припада, подпуно за државну касу и наплати; али с друге стране ђумручки званичници не треба никада да губе из вида, да се с интересом државне касе најподпуније и најбоље слаже, кад се трговини и саобраћају свака могућа олакшица у границама закона чини. Понашањем, којим се праве тегобе, сметње и препреке трговини, неслужки се интересима државне касе. Пустити навалице да људи неузнати подпуно са законом наређењима и прописима без зле намере у погрешку падну, па се казни подвргну, није начин, којим се служи државној каси. Далеко је боља служба, која се чини кад званичник својим предусретљивим понашањем и драговољним саветом помогне трговцу, да се сачува од погрешке и да испуни што закон иште.“

И трговачко-занатлијски одбор сад чешће држи састанке. Из публикација његових у званичним новинама познати су вам предмети, о којима се већало. Желили би, да се ти извештаји не баш онако бирократски обнародују, као што се то чини у реченим новинама. И самим дебатама ваљало би колико-толико уступити простора; јер мисли појединих одборника често показују плодне идеје.

Колекој кумпанији, што ће се овде установити, ви посвећујете посебне чланке. Из тог узрока нећу још своје мисли у тој ствари ту да изложим. Чекаћу док видим, како наш „Гласник“ о томе уметвује.

Званичне новине јављају, да ће се месеца Октобра и Новембра добра раскнеза Александра јавном лицитацијом продавати.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	2.	3.	4.	5.	6.	7.
	С е п т е м б р а					
Дукат царски	5.50	5.48 ^{1/2}	5.55	5.49	5.49	5.50
Сребро	113.15	113.—	113.50	113.50	113.—	113.—
5% металици	57.70	57.65	56.70	56.75	57.30	57.20
Ови с кам. мај—новем.	57.90	57.80	56.90	57.30	57.50	57.60
5% народни зајам	61.80	61.80	60.80	61.20	61.80	61.80
Акције народне банке	716.—	717.—	702.—	704.—	716.—	716.—
„ кред. завода	208.80	209.40	204.20	205.20	208.20	207.40
Ловови 1860. године	82.70	82.70	79.50	80.70	81.90	82.10
Лондон	115.50	115.55	116.35	115.90	115.45	115.50

Пловидба местне лађе до 20. Септембра.

Из Земуна у Београд, у 6 и по сахата у јутру.

Из Београда у Земун, у 7 сахата у јутру.

Из Земуна у Београд и Панчево, у 7 и по сахата у јутру и у 1 сахата по подне.

Из Панчева у Београд и Земун, у 10 сахата пре, и у 3 сахата после подне.

Из Земуна у Београд, у 5 и по сахата у вече.

Из Београда у Земун, у 6 сахата у вече.

Школски оглас.

У овдашњој реалки завешће се усљед наредбе високог војног министарства трећи разред, и два ће се нова учитеља при том заводу поставити.

У Земунској реалки одсад ће се ови предмети учити: Веројакон, немачки и српски језик, географија и историја, пољоделство и калиграфија у сва 3 разреда. У то у првом разреду: геометрично цртање, аритметика, геометрија, природна историја; у другом разреду: аритметика, геометрија, природна историја, физика и цртање са слободном руком; у трећем разреду: трговачки рачуни, наука о меницама, књиговодство, физика, хемија и архитектура и цртање са слободном руком.

Баца се примају у реалку од 16. Септембра у управној канцеларији реалке, у великом школском здању.

У Земуну, 23. Аугуста 1868.

Радеј,

управитељ реалке.

Schulanzeige.

In Folge hohen k. k. Kriegsministerial-Rescriptes wurde die hiesige Unterrealschule durch den dritten Jahrgang vervollständigt, und zu diesem Behufe werden zwei neue Lehrer angestellt.

An dieser Lehranstalt werden nun folgende Lehrgegenstände vortragen werden: Religionslehre, deutsche und serbische Sprache, Geografie und Geschichte, Landwirtschaft und Kalligrafie, und zwar in allen drei Klassen. Ferner in der 1. Klasse: Geometrisches Zeichnen, Arithmetik, Geometrie, Naturgeschichte; in der 2. Klasse: Arithmetik, Geometrie, Naturgeschichte, Färb und Freihandzeichnen; in der 3. Klasse: Kaufmännisches Rechnen, Wechselkunde und Buchhaltung, Färb, Chemie, Baukonstruktionslehre und Freihandzeichnen.

Die Aufnahme der Realschüler beginnt in der Direktionkanzlei im Schulgebäude am 28. September.

Semlin, 4. September 1868.

Radej,

Realschuldirektor.

Стечај

за два места у штипендиској задужбини медицине доктора Ђорђа Пантелића.

Управа речене задужбине Пантелићеве отвара стечај за идућу школску годину 1868-9. на два штипендијума по 210 фор. а. вр. годишње за ученике гимназијалних и виших реалних школа и за слушаоце политехничких и универзитетских наука.

Сваки проситељ има својој молби приложити:

1. Крпчено писмо, којим ће доказати да је Србин источне православне вере.

2. Сведочбу сиромаштва.

3. Сведочбу лекарску да је здравог састава.

4. Школске сведоче од последња два течаја.

5. Ако је проситељ сродан са основатељем штипендије и сведочанство еродства.

Ни један ученик не сме две или више штипендија уједно уживати.

Проситељи имају своје молбенице послати српској општини у Земуну до 13. Септембра о. г.

Ђорђе Д. Јовановић.

Игњат П. Јовановић.

Ц. краљ. овлашћено

СТОВАРИШТЕ КАМЕНОРЕЗНОГ

еспана

С. Коморнера у Пешти.

Ово каменорезно стовариште прима сваке врсте наруџбине свога еспана, особито на *надгробне споменике*, на вештачко архитектонске послове, црквене и друге, с којима се наките салони и кафане, од сваке струке, од мермера, гранита и песковитог камена. А да не би морале поштоване муштерије избора ради сами отићи у Пешту, то се налази у свима по већим местима код дотичних агената насликане мустре, заједно са ценовником еспана и подвозне таксе железничке и паробродске, које су код његовог еспана попушћене.

У Земуну налази се агентура реченог каменорезног стоваришта код *г. Васе Вукомановића*, где се такође сликоване мустре и остало находи.

Позив.

Сви они, који желе да се у Земуну установи својевољно друштво за обрану против ватре, као што таква постоје по другим местима, учтиво се позивају, да на пријатељски договор у Вторник 10. о. м. после подне у 3 сахата у магистратску дворану дођи изволе.

У Земуну, 6. Септембра 1868.

Einladung.

Alle jene, welche wünschen, daß auch in Semlin eine freiwillige Feuerwehr, wie sie an andern Orten besteht, errichtet werde, werden höflichst eingeladen, Dienstag den 22. d. M. um 3 Uhr Nachmittags im hiesigen Rathhause saale zu erscheinen, wo eine darauf bezügliche Besprechung stattfindet.

Semlin, 18. September 1868.

Продаја.

Код ц. к. телеграфског Инспектората у Земуну налазе се 90 центи старе гвоздене жице, три милиметра дебљине на продају. Који желе те жице да купи, нека преда своју писмену понуду до 3. Октобра о. г. код овдашњег телеграфског инспектората.

Verkauf.

Bei dem k. k. Telegrafens-Inspektorate in Semlin sind 90 Centner alten Eisendrahtes, 3 Millimeter stark zu verkaufen. Kauflustige wollen bis 15. Oktober l. Z ihre darauf bezüglichen Offerte bei genanntem Telegrafens-Inspektorate schriftlich einbringen.

Anzeige.

Mit Gegenwärtigem zeige ich ergebenst an, daß ich Unterzeichneter in Belgrad ein Papier-Tapetenlager, so wie Muster der renomirtesten Fabriken halte.

Um den Herren Abnehmern in der österreichischen Grenze den Bezug der Tapeten zu erleichtern, übernehme ich gleichzeitig das Aufspannen derselben, und berechne Tapeten, so wie Arbeit zu Wiener Fabrikspreisen, und garantiere für gute und solide Arbeit.

Muster, Plafondskizzen und Ueberschläge werden auf Verlangen eingesendet.

Hochachtungsvoll

F. Baimel,

Tapetier-Decorateur in Belgrad.

Мали барон.

(Наставак.)

Један пут му рече Јелисавета:

— Господине Херберте! ви знате ону изреку: док сам био дете, радио сам као дете, а кад човек постадох — но, та ви знате тај стих. Не мојте грешити против тога. Помислите, кад се једном ожените!

Херберт поцрвени на онај поглед њезин, којим је пропратила те речи. „Јест, помислите, шта ће те показати вашој жени — сама плетива.

То је јако потресло Херберта. Он науми, да промене свој живот. У војнике није хтео, према се у оно време ту слава заслуживала. Ода се науци. Дође време већ да пође и на универзитет. Мораде се растати и од своје домовине, и од своје мајке и од — ње, ње, од које се немогаше срцем одвојити.

Тешко је било, али је морао.

V.

А Јелисавета?

Она истина беше и душом и телом одана Хербету, високо је ценила његову лепоту, његова богата душевна својства а особито оно немо поштовање Хербертово, с којим је гледаше, као неко небесно сунштанство. Но у часку, кад се појави то осећање, опет се утипа и помисли: „Што ћу? Он је истина млад и леп, али је не знатна и мрачна поколења, а ја сам од старе племићке породице!“

Али је опет за то својим умиљатим погледом често до самога неба дизала Хербета, а други пут опет бацала га у мрачну ноћ очајања својом равнодушношћу.

Херберт је опет тако огрезао у љубави према њој, да је све и љубав и бол од ње као милост примао.

Тако се приближило и време растанку.

Беше месеца Новембра у вече. Страшна се олујина подигла. Херберт се опростио са бароном Рајнеком, који га је очински посаветовао и лепо обдарио. Од њега оде Отмару, који лежаше у кревету. Њему се беше врло тешко растати с Хербертом, и кад га угледа, осу му се искрена радост по бледом лицу. Јелисавета је седела крај кревета брата свога и држаше књигу у руци, из које му је нешто читала. Она понуди Херберту столицу и он седе према њој. Беше не обично ћутљива и озбиљна.

— Ах! проговори Отмар. Како ми је ми проћи ова дуга зима без

тебе драги Херберте? Сви — је ли Јелисавета — сви ћемо жалити за тобом. Но на пролеће ћемо се опет видети, и онда сваки залипан сахат мораш код нас провести!

— А ја би опет волела знати Херберте, прихвати Јелисавета, како ће вам у универзитетској вароши годити и како ће вам се оне младе и лепе госпођице допасти? Бојим се, ви ћете нас брзо заборавити!“

Јелисавета га је тада први пут само именом назвала и глас јој је дрхтао, кад је говорила, према се усиљавала, да се смеши.

— Нема тога на овоме свету, одговори Херберт јако узбуђен, што би учинило, да заборавим доброту господина барона и борављење с тобом Отмаре и с вама госпођице. Ах, ја ћу усамљено, врло усамљено живети. Али не! Бићу непрестано с вама. У мислима живићу не престано с вама и с мајком мојом до виђења. Но сад морам полазити. Мајка ме чека.

Пољубио се с Отмаром, који га плачући обгрлио. За тим приступи Јелисавети. Беше већ мрак и тако се не могаше видети на лицу његовом страшно бледило и дрхтавица усана. Тешком муком промуца:

— Сбогом, милостива госпођице! Јелисавета му пружи руку. Он је дрхтајући стиште и пољуби.

— Сбогом Херберте! протена и она врло тихо, па онда брзо настави: Већ је мрак Отмаре, идем да ти донесем свећу.

И истрча на поље.

Херберт погледи још један пут Отмара и онда изиђе из собе. Сишао се доле, а ни сам није знао како. Стајаше у пустој башти, коју је јесен оголила.

Отмарови се прозори засветлише.

— С богом Јелисавето! прошапута још један пут Херберт и вреле му сузе облише лице. „Шта, ја да те заборавим? Зар би могла моја љубав увенути, као ово цвеће под ногама мојим? Свет може изневерити и мене и тебе, али тебе не могу изгубити, и ако не можеш никада моја бити!“

Но у један пут се указа на стази нека сен. Две меке руке обгрлише га, а врео пољубац гораше на уснама његовим.

— Знала сам Херберте, да ћеш овде бити. Дуже нисам могла издржати. Не, тако се не могах растати с тобом. Хоћу с уверењем да оден, да нисам хладна и равнодушна према љубави и верности твојој и да се ово јогунасто девојачко ср-

це осећа сретним и блаженим на твоје срцу. Па сад иди мој драги! Не требамо гласа једно од другог. Срца се наша разумеју, и без немих слова, која не умеју тако говорити, као твоје миле, плаве очи, из којих сада читам, да сам твоја за увек, јест, за увек!

И још се један пут загрлише и силно изљубише и ње — не стаде.

Као пијан од силне среће отишао је својој кући, где га мајка жељно очекиваше.

VI.

Бања В. лежаше у лепој долини, окружена брежуљцима, који опет лепом шумом беху окићени. Испод тих брежуљака беху куће у зеленој хладовини.

Са једнога таквог брежуљка спушташе се кроз хладовину стаза к једној чистини, где под великом липом клупа стајаше од куда се цела долина могла прегледати. Том стазом корачао је неки момак. По поштиву, какво је г. 1818 било, могло се познати, да је ђак. Леп је био. Код клупе је стајао. То беше Херберт.

Беше окрупнио. Црне га наунице огариле, а озбиљна штудија изрезала му је на лице са свим душевну зрелост. Већ је три године прошло од оног новембарског вечера. Сваке вакације је долазио к матери својој, која се јако радовала његовом телесном и душевном напредовању. Стари га барон поздрављаше увек срдечно. И Отмар га је још увек онако братски љубио, према је, сиромах, са своје грудобоље све слабији бивао. Јелисавета му је увек свесрдно пружала руку и ако му се не показа никада више онако страсна, као оно вече, али опет по њезином понашању не могаше познати, да се и у чему променила, према је избегавала сваку прилику, где би с њиме на само остала. Та његова је љубав била тако чиста, да се он не даде никад тој лудој самообмани, да ће она бити икада његова, она, која пливаше у свакој срећи и слави, а он беше само сиромах јуриста. Он се више није ни надао, да ће икада расветлити порекло своје, јер и сви одважни покушаји јелисаветина оца у томе послу остадоше безуспешни.

Пре годину дана писала му је добра Марта, да дође кући, јер му је мајка опасно оболела. После неколико дана растави се она са овим мрачним животом, у којем јој светљаше само љубав према њезином мужу и сину. Херберт беше не утешан и колико се стари барон са

својом породицом трудио, да га утешу.

Тако се наш Херберт упутио бањи. На његово питање упутише га к лепом пољском дворцу на горњем крају села.

— Баш сте добро дошли Херберте! рече Јелисавета после поздрава од стране целе породице. Данас ћу вас упознати с целим друштвом што је овде у бањи, и лепе женице ће ми бити особито благодарне, што сам их упознала са тако ваљаним играчем и весељаком.

— Ви добро знате, милостива госпођица, да сада нисам ни за игру, ни за друштво, и тако неби учинио велику част вашој препоруци, одговори Херберт.

— О, ви ћете већ бити, насмеши се Јелисавета. Та ваљда не ћете осрамотити вашу учитељку, и ваљда ћете моћи са мношћом заиграти. Па данас ћемо и јакати на развалине гланштајнске. И Отмар ће с нама ићи, јер му је мало боље. Можете ли дакле одређе?

И Отмар је молио са сестром својом Херберта. Па је ли могао одређе, и ако му милија бејаше самоћа?

VII.

Развалине дворца Гланштајна лежаху на највишем врху брега, што окружаваше бању В.

Ту сеђаше једно после подне у Јунију велико друштво, као што је Јелисавета говорила Херберту. Седеше у великој дворани, којој сада беше плаво небо свод. Из испуцаних зидова прорасла је трава и већи шипрази, што је лепу хладовину бацало на друштво. На среди беше од камена лепо истесан сто. Јелисавета стајаше на једном готском прозору и гледаше у китњасту долину. Покрај ње пружило се један подебо човек, средњих година и гледаше је с не описаном чезњом. На лицу му се чита дух и енергија, али је и страст исписала своје трагове. То беше гроф Риденау. Мало даље сеђаше Отмар са својим пријатељем Хербертом у загрљају. Стари барон Рајнек пушио је и разговарао се са старијима, а остало друштво, и мушки и женске забављаху се пријатним разговором.

Но несташна Јелисавета почне сада задиркивати грофа Риденау, и тамап га је умолила да какву романтичну идеју примене овоме старом двору, а она се окрене Херберту и замоли га за исто врло ласкавим речима, што целу пажњу друштва на Херберта од Бонкара повуче. Грф

хтеде већ свечано протестовати, што га је Јелисавета тако понизила, али сад устане један сед старац, који је издаље цео разговор слушао и приступи им.

— Опростите госпођице! проговори старац. Ви споменусте име Бонкар. Смем ли молити, да ме упознате с њиме. . .

— „Ено га!“ одговори Јелисавета изненађена. Ено видите онога витог Пилада са Орестом, мојим братом Отмаром. То је он.

— Јест, душе ми! рече старац и погледа Херберта, који се на оне речи Јелисаветине подигао. Истоветни мој познаник. Они морају да су какви сродници! Кажите ми, млади господине, настави старац, стојите ли ви у ма каквом одношају према неком подпоручику Херберту од Бонкара?

— „То беше мој отац!“ одговори Херберт веома узбуђен. Него ми кажите, ја вас преклињем, где сте, кад и како сте ви познавали њега.

— 1795. г. у једноме селу код Франкфурта у сред бојне звекенике венчао сам га са ћерком некога чиновника из М*. Она се зваше Марија Јованка Фајн.

— Свемогући боже! повиче Херберт. Господине, вас је сам бог послао амо. Јест, ја сам син тога француског официра, који је одмах по венчању у боју пао. И сад ћу једва један пут моћи доказати своје законито поколење и ту радосну вест однети мајци својој на гроб, која је с тога и сувише патила.

— „Јест, мој драги Херберте,“ рече барон Рајнек и загрли га. Тако је, и ја се радујем, што сам први, који ћу то друштву обзнанити. С пуним уверењем изјављујем, да је овај, који пред вама стоји, барон Херберт од Бонкар.

— Без сумње! потврди радостно стари свештеник, јер тако су налик један другом, да се не могу преварити.

— Заиста, нема сумње! одговори Херберт плачући. Одите, поштовани господине и расветлите ми тамно поколење моје!

Јелисавета устане са не обичним изразом у очима и узме једном руком Херберта, а другом старога свештеника. С великом је муком утајала своју унутрању узбуђеност.

— Опростите гости, рече, што вам уклањам нашега пријатеља, кога с толиком радозналости гледате. За осам дана и у исти час опет ћемо се овде састати и онда ће вам он накнадити, што сте сад издугубили.

И стари се барон већ спремио да полази и тако се њих петоро дигну и оду а оставе зачуђено друштво.

(Наставиће се.)

Шетачеве белешке.

III.

(Физиономија Земуна. — Појезија и проза у двогубном виду. — Сујета и наивност. — Народне прерасуде и учено друштво. — Панчево у сличном смислу.)

Ево ме опет са својим белешкама. Заиста сам јако обвезан господи, која примише на се контролу над чистачима улице. Одкад они тешку ту патриотску дужност врше, не досађује шетачу силна прашина, разријена од метала чистачевих. Но и читаоци треба да су им захвални; слике што их шетач износи у својим белешкама на видик, јасније су сада, опаске живље, јер му није поглед потамњен од цинских прашињских облака, што беху једини резултати толиких жртава из општинске касе.

Неки је немачки наученик, кажу да се звао Лафатер, нову науку пронашао, физиономику. Из црта љутског лица по тој се науци закључити да, каква су душевна својства у појединих људи. Други неки наученик, опет Немац, кога Галом прозваше, хтео је то исто да докаже из форми љутске главе, пипањем узвишавања и дублења појединих делова њезиних. Нека узвишења на глави, вели, доказују суровост, себичност и нагон за насиљем, друга пак приљезност, простоту, њежност, љубав и пр. Тако су ти научењаци хтели из спољашњих појава доказати, какав је у кога човека или женице карактер, какве су нарави, врлине и мане. Обадве науке имају сила присталаца. Такав мора да је и онај младожења, који је ту скоро просећи девојку пипањем хтео да дозна својства будуће своје љубе. Девојчину главу, истина, није пипао, ваљда му је сметао шињон, али очину вертхајмерку је пипао, која у наше доба заузима место ковчега мозга, који се главом назива.

И вароши имају своју физиономију, особени спољашњи облик, друштвени свој тип, по којима странци чине закључке о карактеру и укусу становника. Неки то покушаваше по прописима горе наведених система, којих ће се и шетач држати при испитивању физиономије Земуна. Та и Земун је варош, која сопствену своју управу, свој „гемајндерад“ има.

Већ при уласку у варош чита се то с крупним словима на плочама од лима, премда се тај трошак могао заштедити, јер калдрма и чистоћа сокака боље посведочавају варошку аутопимију.

Пре неколико година пропутовао је овуда један путник. Он беше књижевник и новинар, који је пошао био Турцима у госте. Познато је, да су новинари онакве феле људи, којима ништа по вољи није, и који живе од кавге. Такав беше и тај путник, који је сву своју жуч излио над нашим Земуном. Најпре заметнуо је кавгу с паробродеком агенцијом, рекавши да је платио до Земуна, а лађа га је довела у Варадин. Кад му рекоше, да је у Земуну, а не у Варадину, а он нас назва лудима, што написамо по ћошковима „варадинска“ главна улица, а она је „земунска“ главна улица. Тадашње „снољашње веће“ ова је примедба јако забринула. Хроника наше вароши, додуше, не јавља да је оно тога ради држала скупштинцу, но ипак морала је то вишој власти до ушију доћи, јер скоро затим подигоше о трошку „провенџенфонда“ речене плоче, како би се у будуће такво немилоспозумљење избегло. Те плоче сад свакога поучавају прво, да се странац не налази у Варадину, него у Земуну, друго да је Земун варош.

Исти књижевник тврди, да у Земуну много слепаца имаде. Он не вели изриком, у ком смислу он то чини, у моралном или физичном. Али судећи по пакости његовој, коју је у другим приликама обелоданио, могу се Земунци увређени наћи, тим више, што је и славни наш песник Бранко Радичевић казао да „за слепаце сунце није.“ На другом месту своје књиге рече књижевник, да је у Земуну сила тако званих „слепих“ прозора налазио, а пецере назива очима од куће. То је ваљда и побудило пре неки дан оног ђаволана у „Маџиној“ кафани, да рече своје друштву: „Хајде да бројимо „слепе“ прозоре на кућама!“ и сви се подигоше, да следе његовом позиву. Они само две-три улице пролазише па набројаше више од четрдесет таквих прозора, који су, истина, скоро сви маскирани шалукатром, но то је оно исто, што је у Њоравог фалично око од стакла у глави.

Кад речени књижевник може прозоре очима од куће назвати, зашто неби могао шетач рећи, да су ка-

пије и врата са сокака, особито дућанска врата, њихова уста. По Лафатеровој науци значе велика уста страст у љубави, као што су велики носови знак мушке енергије. Налазим, да су у Земуну са сокака врата обично средње величине. Отуд ваљда и долази, што су ту младожење често двогубног пунолетства те предуго чезну и куцају толико њежних срдаца за срећом, коју налазе у просидби, у пркос свој вештини кројачевој, фризерској и апотекарској. Да сам народни економиста, рекао би, да су дућанска врата ипак одвише велика, почем она приличан део онога што народ привређује прогутају.

У очи пада, што су у Земуну куће понајвише жућкасте боје, као да су са жучом офарбане. И боје имају своју симболику, по којој веле, да жута боја завист и злобу изражава. И ову сам примедбу вадио из пакосног записника реченог књижевника, који је још и друга правила поставио, која служе при студији физиономије вароши. Но он ту највише говори о архитектури, о стилу, те слабо се можемо користити његовим правилима, почем су код нас куће све по једном калупу заграђене, изузимајући две-три. Особности наших кућа само су „слепи“ и мали прозори, који онако лукаво пролазећег гледе, и превисоки кровови, којима су по свој прилици негдашњи троугли шешири ландверских официра за мустре служили.

Рекох да у нас нема здања, на којима би се могла физиономија вароши свестрано студирати. При свем том љу овде неколико од књижевникових приметаба навести бар знања ради. Та ваљда ће се скорим београдска полиција опаметити, и шетачу прелазак у Београд дозволити, како би тамо своју шетњу продужити могао, кад му се буде шетање по земунској калдрми досадило. У Београду и у Панчеву тога има доста, у чему Земун оскудева.

Куће са отвореним балконима речени писац сравањује с кокетима у узрезаним хаљинама, а дократи с пенџерима, штоно Немац вели „еркери“, значе чезњу за прошлом љубави. Готски стил изражава старински карактер, озбиљност и достојанство. Зато га радо употребљују при грађењу цркава и племићских палата, које су, ако је господар новајлија у племству, обично угасите боје. Тиме се даје таквим здањима изглед давности, како би гледаоц

мислио, да су ту више генерације становале. Јер много предака имати, то је обични понос племства. Племићи пре ће жртвовати свако добро, само не свој грб, ваљда зато, што се не може сконтовати. А чудновато је, што су много њих на бурзи заслужили себи грбове, али их ту продати не могу.

И споменици карактеришу вароши. Људима заслужним по општини, државу и народ подижу се споменици. Срби славе своје велике мужеве у песмама, а мученичком кнезу Михајилу први ће се у српству монумент подићи, чега ради сад купе прилоге. Није нам познато у каквом ће се облику тај монумент подићи. Да ли у пластичном или другом каквом виду? Ако ће бити статуа, то онда неће бити у народном духу, у толико мање у колико ће морати споменик стран какав вештак начинити, коме ће се народне паре издати. Боље би било да се од тих новаца распише награда за најбољу песму. Ту би било небројене конкуренције, јер где се састоји награда из више хиљада, покушаће срећу у појезији сви стаљежи, научени и прости, свештеници и лаици, окати и слепци. И то поглавито из народно економног патриотизма, само да народне паре страни вештак не добије.

И у Земуну имамо један споменик, подигнут на најлепшем месту вароши. Златна писмена казују, *коме је посвећен и који га је подигао*. Код нас обично се подижу надгробни споменици, који означају последње почивалиште драгих родитеља и сродника, или се налазе у порти и на цркви. На јавном месту подижу се споменици само заслуги. Шетачу нису познате заслуге онога, коме је у спомен тај гранитски крст подигнут. Мора да су знатне биле по нашу варош, јер иначе неби општина допустила, да се исти ту подигне. Ваљда ће бити прилике, о заслугама његовим, као и онога, који га је подигао говорити.

Наставиће се.

КОРЕСПОНДЕНЦИЈА.

Г. Ф. П. Ђ. и Б. у Б. Ваш допис није за наш лист, пре би приличио „Пастору“ или „Беседи.“ Ми би примили у наш лист радо и опширан извештај о тој светковини, али је с гледишта другог, као што то изискује дух нашег времена, које ни код свештеног лица не трпи језовитско поклопање и калуђерско претварање. Новом проти ни најмање не може се замерити, што је он човек светски.